

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/431
KARAR NO : 2021/474
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Sigortalı aracın u radı ı hasar bedelini ödeyen sigorta irketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk

K A R A R

Davacı : S.S. A.
Vekili : Av. A.O.Ö.
Davalı : Yenice Belediye Ba kanlı ı
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. Y.E.P. Av. B.D.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Davacı irket tarafından, sigortalanan 17 H... plakalı aracın, Çanakkale li, Yenice lçesi, Kı lak Mahallesi, Balıkesir Asfaltı Çan istikametinde seyir halinde iken, yol üzerinde çıkıntı halinde bulunan rögar kapa ına çarpması nedeniyle meydana geldi i ileri sürülen hasar nedeniyle, fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydıyla, sigorta bedeli olarak ödenen 20.814,46-TL'nin ödeme tarihi olan 27/05/2017 tarihinden itibaren i leyecek yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. Çanakkale dare Mahkemesinin, E.2017/1375 K.2017/1678 sayılı dosyasında 24/11/2017 tarihinde, "Davanın, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15.maddesinin l/a bendi uyarınca görev yönünden reddine" dair verdi i kararın istinaf ba vurusunun reddedilmesiyle 27/02/2018 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13. maddesinin ilk paragrafında; "Karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu lar karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlüdür." hükmüne; 11/01/2011 tarihinde kabul edilen 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile de i en ve 19/01/2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren de i ik 110. maddesinde ise; " 1) leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. 2) Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır." hükmüne; 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz." kuralına yer verilmi tir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı irket tarafından sigortalanan 17 HN 973 plakalı aracın, Çanakkale li, Yenice lçesi, Kı lak Mahallesi, Balıkesir Asfaltı Çan

istikametinde seyir halinde iken, yol üzerinde çıkıntı halinde bulunan rögar kapa ma çarpması nedeniyle maddi hasarlı kazanın meydana geldi i, olay yerinde maddi hasarlı trafik kazası tespit tutana nın düzenlendi i ve söz konusu kazanın yolun yapım ve onaranında hizmet kusuru bulundu unun tespit edildi i, meydana gelen maddi zararın davacı irket tarafından sigortalısına ödendi i, halefiyet ilkesi gere ince meydana geldi i ileri sürülen hasarın ödenmesinin davalı idarelerden talep edildi i, bu talebin reddedilmesi üzerine fazlaya ili kin haklan saklı kalmak kaydıyla, sigorta bedeli olarak ödenen 20.814,46-TL'nin ödeme tarihi olan 27/05/2017 tarihinden itibaren i leyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

2918 sayılı Kanun'da yapılan de i ikle, söz konusu Kanun'da kamu kurum ve kurulu larına verilen görevlerin ya da yüklenen sorumlulukların, ilgili idare tarafından gere i gibi yerine getirilmemesi nedeniyle meydana gelen trafik kazası neticesi ortaya çıkan zararın tazmini istemiyle açılacak davaların, adli yargı mercilerinde çözüme kavu turulaca ı öngörülmü tür. Dolayısıyla, 2918 sayılı Kanun uyarınca idareye kar ı hizmet kusuru bulundu undan bahisle açılacak tazminat davaları adli yargının görev alanına girmektedir.

Uyu mazlık konusu olayda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi ile Geçici 21. maddesinin irdelenmesinden, 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk (tazminat) uyu mazlıklarının anılan Kanun'un 110. maddesinde de yapılan de i ikli in yürürlü e girdi i 19/01/2011 tarihinden sonra adli yargı yerinde görülece i, bakılmakta olan davanın ise bu tarihten sonra açıldı ı görüldü ünden, 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklı ve sorumluluk hukukuna ili kin uyu mazlı ın çözümünün Mahkememizin görevinde olmayıp, adli yargının görevine girmektedir."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 26/02/2020 tarihli ve E.2018/228, K.2020/80 sayılı dosyasında "davanın kısmen kabulüne" karar vermi , karar istinaf edilmi tir.

5. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi 21/10/2020 tarihli, E.2020/1081, K.2020/1035 sayılı kararıyla "istinaf ba vurularının HMK'nın 355. Maddesi gere i kamu düzenine aykırılık gözetilerek KABULÜ ile Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26.02.2020 tarih ve 2018/228 Esas 2020/80 Karar sayılı kararının HMK'nın 353/(1)-a.6 maddesi gere ince KALDIRILMASINA, Davalı Yenice Belediye Ba kanlı ı ve Karayolları Genel Müdürlü ü hakkındaki dosyanın, yargılamayı ertelemek suretiyle (UMK m. 19/1), görevli merciin belirlenmesi için uyu mazlık mahkemesine ba vurmak ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesi'nin kararma kadar erteleyerek anılan mahkeme karar sonucuna uygun bir karar verilmek üzere Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gönderilmesine" hükmetmi tir.

6. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesi, 03/12/2020 tarihinde E.2020/700 sayılı **gönderme kararına istinaden;** Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi gerekçeleri do rultusunda 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesi'nin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 18/03/2021 tarihli ve E.2020/700 sayılı üst yazı ile Uyu mazlık Mahkemesine ba vurmu tur.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam"

ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanaca ı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

8. Aynı Kanun'un, “*Karayolları Genel Müdürlü ünin görev ve yetkileri*” ba lıklı 7. Maddesi öyledir;

“*Karayolları Genel Müdürlü ünin bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri unlardır:*

a) *Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında can ve mal güvenli i yönünden gerekli düzenleme ve i aretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldirmek,*

b) *Tüm karayollarındaki i aretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,*

d) *Trafik ve araç tekni ine ait görü bildirmek, karayolu güvenli ini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,*

e) *Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında, ç i leri Bakanlı ının uygun görü ü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve i aretlemek,*

f) *Trafik kazalarının olu nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldirmek,*

g) *Yapım ve bakımdan sorumlu oldu u karayollarında trafik güvenli ini ilgilendiren kav ak, durak yeri, aydınlatma, yol dı ı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya di er kurulu larca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,*

h) *Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile i aretmeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldirmek,*

j) *(De i ik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutana ı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli i lemin yapılması için en yakın trafik kurulu una teslim etmek,*

k) *Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmı olan yönetmeliklerle verilen di er görevleri yapmaktır”*

9. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde “ *leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”*; Geçici 21. maddesinde de “*Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz”* denilmi tir.

10. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir.

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. lk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı mın esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın nelenmesi

13. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

14. Dava, meydana gelen maddi hasarlı kaza sebebiyle, davacı irket tarafından ödenen hasar bedelinin, davalı kurumlardan rücu an tahsili istemiyle açılmış tır.

15. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ma dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, ba ta Mahkememiz olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

16. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmış tır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2020 tarihli ve E.2020/700 sayılı ara kararına istinaden yaptı ı ba vurunun reddine karar verilmesi gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Ankara 11. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2020 tarihli ve E.2020/700 sayılı ara kararına istinaden yaptı ı BA VURUNUN REDD NE,

20/09/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama ekinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumlulu unun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyu mazlı ın, özel hukuktaki araç i letenin hukuki sorumlulu undan de il, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmedi i, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu i letildi i, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulundu u iddiasından kaynaklanması kar ısında uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ından, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyorum. 20/09/2021

Üye
Ahmet ARSLAN